

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी
(गुजरात सरकार द्वारा स्थापित)

अनुस्नातक अभ्यासक्रम – गुजराती
(M.A. GUJARATI PROGRAMME)

“ज्योतिर्भय परिसर”

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी मार्ग,
सरभेज – गांधीनगर हाईवे , छारोडी, अमदावाड - 382 481

Website : www.baou.edu.in

અનુસ્નાતક ગુજરાતી
(જૂન - ૨૦૨૦ સુધીનો જૂનો અભ્યાસક્રમ)
M.A. PART -1

પેપર : ૦૧ નવલકથાનું સ્વરૂપ		
MGT -0૧	એકમનો ક્રમ	એકમનું નામ
	૦૧	ગુજરાતી નવલકથા વિશ્વ
	૦૨	સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ - ૧
	૦૩	પાટણની પ્રભુતા
	૦૪	માનવીની ભવાઈ
પેપર : ૦૨ ગુજરાતી પ્રતિનિધિ કવિતા		
MGT -0૨	એકમનો ક્રમ	એકમનું નામ
	૦૧	સુદામા ચરિત્ર
	૦૨	અખેગીતા
	૦૩	પૂર્વાલાપ
	૦૪	ધ્વનિ
	૦૫	સપ્તપદી
પેપર : ૦૩ ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિતંત્ર અને રૂપતંત્ર		
MGT -03	એકમનો ક્રમ	એકમનું નામ
	૦૧	ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ ભાગ - ૦૧
	૦૨	ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ ભાગ - ૦૨
પેપર : ૦૪ નિબંધ		
MGT -0૪	એકમનો ક્રમ	એકમનું નામ
	૦૧	ભાષા સજ્જતા અને લેખનકૌશલ
	૦૨	મીમાંસા

અનુસ્નાતક ગુજરાતી
(જૂન - ૨૦૨૦ સુધીનો જૂનો અભ્યાસક્રમ)

M.A. PART - 2

પેપર : ૦૫ સાહિત્ય વિવેચનનાં સિદ્ધાંતો		
MGT-૦૫	એકમનો ક્રમ	એકમનું નામ
	૦૧	હિન્દ સ્વરાજ
	૦૨	દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ
	૦૩	સત્યના પ્રયોગો
	૦૪	ગાંધીજીનું સાહિત્ય
પેપર : ૦૬ સાહિત્ય મીમાંસા		
MGT-૦૬	એકમનો ક્રમ	એકમનું નામ
	૦૧	સાહિત્યનાં ઘટકતત્ત્વો
	૦૨	ભારતીય કાવ્યસિદ્ધાંતો
	૦૩	ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય મીમાંસા
પેપર : ૦૭ ગુજરાતી ગદ્યનાં સીમાચિન્હો		
MGT-૦૭	એકમનો ક્રમ	એકમનું નામ
	૦૧	મારી હકીકત
	૦૨	રાઈનો પર્વત
	૦૩	સૌરાષ્ટ્રની રસાધાર - ૦૧
	૦૪	કાવ્યની શક્તિ
	૦૫	જનાન્તિકે
પેપર : ૦૮ અનુવાદ (અંગ્રેજી અને હિન્દીમાંથી)		
અનુવાદ કલા		

અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમ ગુજરાતી

(ઓગસ્ટ – 2020થી અમલમાં)

M.A. PART -1

પેપર : ૧૦૧ ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઉમાશંકર જોશી		
વિભાગ	એકમનો ક્રમ	એકમનું નામ
વિભાગ - ૦૧	-	જીવન અને કવિતા
	૦૧	ઉમાશંકર જોશી જીવન ઘડતર અને સાહિત્ય સર્જન
	૦૨થી ૦૮	ઉમાશંકર જોશી : કવિ
વિભાગ - ૦૨	-	ગદ્યકાર ઉમાશંકર જોશી
	૦૧થી ૦૭	ઉમાશંકર જોશી : વાર્તાકાર/નિબંધકાર/ નવલકથાકાર/ કેળવણીકાર
વિભાગ - ૦૩	-	એકાંકી- ચરિત્ર- પત્ર - અનુવાદ - સંપાદન
	૦૧ થી ૦૪	ઉમાશંકર જોશી : નાટ્યકાર/એકાંકીકાર
	૦૫ અને ૦૬	ઉમાશંકર જોશી : ચરિત્રકાર
	૦૭ અને ૦૮	ઉમાશંકર જોશીનું પત્રસાહિત્ય - અનુવાદ અને સંપાદનકાર્ય
	૦૯	ઉમાશંકર જોશી : પત્રકારત્વ
વિભાગ - ૦૪	-	વિવેચક - ઉમાશંકર જોશી
	૦૧ થી ૦૫	ઉમાશંકર જોશી : વિવેચક
પેપર : ૧૦૨ ગુજરાતી ભાષા : પરિચય અને અભ્યાસ		
વિભાગ - ૦૧	-	ભાષા અને ગુજરાતી ભાષા
	૦૧	ભાષા અને પ્રત્યાયન
	૦૨	ભાષાવિજ્ઞાન અને ભાષાના અભ્યાસના વિવિધ અભિગમો
	૦૩	ભાષાવિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓ
વિભાગ - ૦૨		ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ
	૦૧	ઐતિહાસિક ભાષાવિજ્ઞાનના પાયાના ખ્યાલો
	૦૨	ભારતીય આર્યનો વિકાસ
	૦૩	ગુજરાતી ભાષાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ
વિભાગ - ૦૩	-	ગુજરાતી ભાષાના અભ્યાસનો ઇતિહાસ
	૦૧	પ્રારંભકાલીન વ્યાકરણ

	02	તુલનાત્મક ભાષા અભ્યાસ
	03	ભાષાવિજ્ઞાનના સિદ્ધાંતોને આધારે ગુજરાતી ભાષાનો અભ્યાસ - ગુજરાતી ભાષાવિજ્ઞાન
વિભાગ - ૦૪	-	ગુજરાતી કોશરચના
	૦૧	કોશવિજ્ઞાન
	૦૨	ગુજરાતી કોશ કાર્ય : ભાગ - ૦૧ : ભાષાના આધારે પ્રકારો
	૦૩	ગુજરાતી કોશ કાર્ય : ભાગ - ૦૨ : કોશના પ્રકારો: ઉદ્દેશને આધારે
	૦૪	ગુજરાતી કોશ કાર્ય : ભાગ - ૦૩ : (થિસોરસ - જ્ઞાનકોશ)
વિભાગ - ૦૫	-	ગુજરાતી ભાષાવ્યવસ્થા: ધ્વનિવ્યવસ્થા
	૦૧	ધ્વનિવિજ્ઞાન
	૦૨	ઉચ્ચારણપ્રક્રિયા: વ્યંજનધ્વનિઓ
	૦૩	ઉચ્ચારણપ્રક્રિયા: સ્વરધ્વનિઓ તથા સહવર્તી ધર્મો
વિભાગ - ૦૬	-	ગુજરાતી ભાષાવ્યવસ્થા: રૂપતંત્ર
	૦૧	રૂપતંત્ર
	૦૨	રૂપઘટકના પ્રકાર
	૦૩	અંગસાધક પ્રત્યય અને પદસાધક પ્રત્યય
વિભાગ - ૦૭	-	ગુજરાતી ભાષાવ્યવસ્થા: નામપદ
	૦૧	સંજ્ઞા : પ્રકાર અને કાર્ય
	૦૨	સર્વનામ
	૦૩	વિશેષણ
	૦૪	લિંગ-વચન
	૦૫	કારત્વ સૂચક : વિભક્તિવ્યવસ્થા અને નામયોગી
વિભાગ - ૦૮	-	ગુજરાતી ભાષાવ્યવસ્થા: ક્રિયાપદ
	૦૧	ક્રિયાપદ
	૦૨	આખ્યાત : વ્યાકરણી કોટીઓ
	૦૩	આખ્યાતિક રચના
વિભાગ - ૦૯	-	ગુજરાતી ભાષાવ્યવસ્થા: વાક્યરચના
	૦૧	વાક્યનું સ્વરૂપ - ૧
	૦૨	વાક્યનું સ્વરૂપ - ૨
	૦૩	વાક્યપ્રકાર : પ્રયોજનમૂલક
	૦૪	કારકમૂલક વાક્યપ્રકાર
	૦૫	રચનમૂલક વાક્યપ્રકાર
પેપર : ૧૦૩ પ્રશિષ્ટ ગદ્ય કૃતિઓનો અભ્યાસ		

વિભાગ - ૦૧	-	મિથ્યાભિમાન
	૦૧	સર્જક પરિચય : દલપતરામ
	૦૨	મિથ્યાભિમાન : સાહિત્ય સ્વરૂપ
	૦૩	સુધારકયુગના નાટકો
	૦૪	મિથ્યાભિમાન : કથાવસ્તુ
	૦૫	મિથ્યાભિમાનનાં પાત્રો
	૦૬	મિથ્યાભિમાન : તખ્તાલાયકી
વિભાગ - ૦૨	-	દ્વિરેફની વાતો
	૦૧	સર્જક પરિચય : રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક
	૦૨	ટૂંકીવાર્તાનું સ્વરૂપ
	૦૩	દ્વિરેફની વાતો ભાગ -૦૧ની વાર્તાઓનું કથાવસ્તુ
	૦૪	દ્વિરેફની વાતો ભાગ -૦૧ : સ્વરૂપલક્ષી સઘન અધ્યયન -૧
	૦૫	દ્વિરેફની વાતો ભાગ -૦૧ : સ્વરૂપલક્ષી સઘન અધ્યયન -૨
	૦૬	દ્વિરેફની વાર્તાકલા
વિભાગ - ૦૩	-	સત્યના પ્રયોગો
	૦૧	આત્મકથાનું સાહિત્ય સ્વરૂપ
	૦૨	ગાંધીજીનો જન્મ અને બાળપણ
	૦૩	અભ્યાસ અર્થે વિલાયત
	૦૪	વિલાયતમાં અભ્યાસ અને અનુભવો
	૦૫	બેરિસ્ટર ગાંધીનું દક્ષિણ આફ્રિકા પ્રયાણ
	૦૬	દક્ષિણ આફ્રિકામાં જાહેર જીવનનો પ્રારંભ
	૦૭	સેવા, સ્વાવલંબન, સાદગી, સંયમ અને ત્યાગ
	૦૮	સ્વદેશમાં સક્રિયતા અને દક્ષિણ આફ્રિકા પરત
	૦૯	ત્યાગવૃત્તિનો વિકાસ, અંગ્રેજ મિત્રો અને ઈન્ડિયન ઓપિનિયન
	૧૦	જીવનનો મહત્વનો વળાંક
	૧૧	ટોલ્સટોય આશ્રમમાં કેળવણી અને દેશ ભણી...
	૧૨	સ્વદેશ આગમન અને આશ્રમની સ્થાપનાઓ
	૧૩	ચંપારણ ખેડા અને અમદાવાદની લડત
	૧૪	આત્મકથાનો અંતિમ અધ્યાય
વિભાગ - ૦૪	-	રખડવાનો આનંદ
	૦૧	કાકાસાહેબ કાલેલકર : જીવન અને સર્જન
	૦૨	પ્રવાસ સાહિત્ય : વિભાવના અને લક્ષણો
	૦૩	‘રખડવાનો આનંદ’માં સ્થળ અને ચરિત્રવિશેષનું સૌંદર્ય
	૦૪	‘રખડવાનો આનંદ’માં લોકજીવન- વ્યવહાર

	૦૫	‘રખડવાનો આનંદ’માંસાંસ્કૃતિક ચેતના અને ઇતિહાસ
	૦૬	‘રખડવાનો આનંદ’ની અભિવ્યક્તિકળા
	૦૭	‘રખડવાનો આનંદ’ની રસસૃષ્ટિ
	૦૮	‘રખડવાનો આનંદ’નું સર્વાંગી મૂલ્યાંકન
પેપર : ૧૦૪ સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખનકૌશલ		
વિભાગ : ૦૧	-	સાહિત્યિક નિબંધ - ભાગ : ૦૧
	૦૧	મધ્યકાલીન સાહિત્ય સ્વરૂપો
	૦૨	મધ્યકાલીન ગુજરાતી કવિતામાં પ્રેમલક્ષણાભક્તિ
	૦૩	મધ્યકાલીન ગુજરાતી આખ્યાન
	૦૪	ગુજરાતી લોકસાહિત્ય
	૦૫	માતૃભાષામાં શિક્ષણ
	૦૬	સાહિત્યમાં જીવનમૂલ્યોની માવજત
વિભાગ : ૦૨	-	સાહિત્યિક નિબંધ - ભાગ : ૦૨
	૦૧	સાહિત્ય અને લોકપ્રિયતા
	૦૨	સાહિત્ય અને સમાજાભિમુખતા
	૦૩	સાહિત્ય અને ઇતિહાસ
	૦૪	સાહિત્યમાં મનોવૈજ્ઞાનિક અભિગમ
	૦૫	સાહિત્યિક પત્રકારત્વ
	૦૬	સાહિત્ય અને સમૂહમાધ્યમો
વિભાગ : ૦૩	-	સાહિત્યિક નિબંધ - ભાગ : ૦૩
	૦૧	નારીવાદી ગુજરાતી સાહિત્ય
	૦૨	ગુજરાતી દલિત સાહિત્ય
	૦૩	ગુજરાતનું આદિવાસી સાહિત્ય
	૦૪	ગુજરાતી નાટ્યસાહિત્ય
	૦૫	ગુજરાતી આત્મચરિત્રનું સાહિત્ય
	૦૬	ગુજરાતી જીવનચરિત્રનું સાહિત્ય
વિભાગ : ૦૪	-	સાહિત્યિક નિબંધ - ભાગ : ૦૪
	૦૧	આધુનિક ગુજરાતી કવિતા
	૦૨	ગુજરાતી ખંડકાવ્યો
	૦૩	ગુજરાતી કૃષ્ણ પ્રશસ્તિકાવ્યો
	૦૪	ગુજરાતી સાહિત્યમાં અનુવાદપ્રવૃત્તિ
	૦૫	ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગાંધીજીનો પ્રભાવ

	૦૬	ગુજરાતી સાહિત્યિક સંસ્થાઓ
વિભાગ : ૦૫	-	ભાષા સજ્જતા અને લેખનકૌશલ - ભાગ : ૦૫
	૦૧	લેખનની તાલીમ
	૦૨	શબ્દ વિષયક સજ્જતા
	૦૩	વાક્ય વિષયક સજ્જતા
	૦૪	પરિચ્છેદ લેખનની તાલીમ અને શૈલી વિષયક સભાનતા
	૦૫	પરિચ્છેદનું આકલન (કોમ્પ્રિહેન્શન)
	૦૬	સંક્ષેપીકરણની તાલીમ
	૦૭	વિચાર - વિસ્તારની તાલીમ
	૦૮	અહેવાલ લેખનની તાલીમ
	૦૯	નિબંધની તાલીમ

અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમ ગુજરાતી (ઓગસ્ટ - ૨૦૨૧થી અમલમાં)

M.A. PART -2

પેપર નં.	પેપરનું નામ
૨૦૫	સાહિત્ય સ્વરૂપોનો અભ્યાસ
૨૦૬	ગુજરાતી પ્રતિનિધિ કવિતા
૨૦૭	સાહિત્ય મીમાંસા
૨૦૮	ભારતીય સાહિત્ય - વિશ્વ સાહિત્ય : કૃતિ પરિચય